

80, Roč. 1, č. 29, str. 3, 17. 2. 91

K KULTURA PQ '91

Jakoby ve stínu slávy své lépe inzerované sestry světové výstavy v Praze a v prostorách, kde tónedávna probíhalo divadélko spíš politické — totiž v Paláci kultury — byla zahájena mezinárodní soutěžní přehlídka scénografie, kostýmní tvorby a divadelní architektury **Pražské quadriennale '91**, která se v Praze koná již posedmé.

Tak jako dosud na každém z minulých ročníků, věřím, že i letos se bude na co dívat. Tematická část soutěže je věnována — vzhledem k letošním mozartovským oslavám — scénickému ztvárnění Mozartových oper. Čímž se ovšem nenechte nijak vyvést z míry, naopak, ono může být navýsost zajímavé nejen pro skalní milovníky opery, ale i pro běžného návštěvníka přesvědčit se, jak inscenují Mozarta např. v Číně, ve Finsku, v Řecku, Izraeli nebo na Novém Zélandě. (Všechny tyto země — a celkem je jich rovných 34 — se do soutěže skutečně přihlásily!)

PQ však také vystavuje vedle již zmíněných tematických prací širokou škálu dalších scénických projektů, kostým-

ů tvorby i architektonických studií (od rekonstrukcí historických divadelních budov až po řešení netradičních divadelních prostorů), je doplněno celou řadou dalších divadelních aktivit a akcí (mj. např. i výstavou z díla Františka Tröstra — Výstavní sň ÚLUV, Národní třída; do 20. června 1991) a co je nejdůležitější — PQ budí zejména stejný rozruch jako náteračské story poslanců z Federálního shromáždění. Jedni je považují za zbytečný monstrpodnik, druzí naopak za jedinečnou příležitost ke konfrontaci divadelního směřování a estetik jednotlivých národů, další za relikvii totalitní megalomanie. Jedni apriorně zavrhnou pojetí scénografie jakožto samostatné umělecké disciplíny, druzí naopak toto hledisko tvrdošíjně hájí. Avšak všichni do jednoho — včetně zahraničních účastníků — jsou nesmírně zvědaví, jak vlastně bude vypadat první de facto „porevoluční“ ročník této poměrně věhlasné soutěže. Pokud byste měli zájem přesvědčit se na vlastní oči, můžete, a to do 30. června 1991 v pražském Paláci kultury. (jub)

Mozart a drogy?

SEVEROČESKÝ LEGIONÁRNÍ ŽENIN, ÚSTÍ N. LABEM, 1162, 16. VII. 1991, 55.

Donu Juanovi, jak se zdá, došla dávka a tak za zvuků vznešené Mozartovy hudby zběsile rozbíjí o stěnu brooklynského činžáku láhve šampusu, které si v kartónu nese odněkud z pitky. Hrozí, že takhle zničí veškeré zásoby alkoholu, a tak mu raději věrný sluha Leporello vstříkne do žíly dávku z vlastní stříkačky... Donna Anna je vlastně jen obyčejná maloměstská krůtka, která si svůj vznešený původ nejspíš jenom namlouvá... takhle nějak inscenuje Mozarta slavný Američan Peter Sellars. Video-sestřih z jeho skandály i slávou opředených režijních pojetí Mozarta, to byl jen zlomek toho, co přineslo letošní PQ 91 — Pražské quadriennale.

Ačkoli se tato napul výstava, napul mezinárodní soutěž v oboru scénografie a kostýmního výtvarnictví konala v Praze již posedmé, letos se od předchozích ročníků v mnohém lišila. Jednak místem konání (letos se vystavovalo v pražském Paláci kultury) dále koncepcí (resp.

spíše bezkonceptností) a pak pochopitelně ústředním soutěžním tématem, jímž byl — jak jistě již tušíte — Mozart a jeho opery.

O tom, zda PQ 91 vůbec dokáže svůj účel splnit, se diskutovalo bouřlivě a dlouho ještě před jeho zahájením a tyto diskuse neustaly doposud. Ti, kteří však měli možnost PQ 91 zhlédnout, uznají, že smysl určitě mělo. A ujišťuji vás, že bylo zajímavé i pro nás, divadelní laiky. Dokázalo například, že Mozart se dá inscenovat pouze dvěma způsoby (na rozdíl například od Čechova, který byl ústředním tématem ročníku minulého a dokázal světové výtvarníky inspirovat mnohem bohatěji a nápaditěji), a to buď „přeslazené“ jako rokokový dortík nebo právě tak dravě a někdy jen rádooby avantgardně à la Sellars.

Navíc mezi řádky (vlastně — pardon — mezi jednotlivými expozicemi) poodhalilo i skutečnost, že sjednocená Evropa je zatím — nebude-li přijata nějaká vskutku jed-

notná koncepce — pořád ještě hudbou dálných sfér. Tato koncepce chyběla — pochopitelně v mnohem menším měřítku — i na PQ 91, což vedlo k tomu, že se některé státy (mezi nimi i ČSFR) prezentovaly poněkud bombasticky ve stylu „Ukaž, co umíš“, jiné přijely s poctivými úmysly vystavovat, srovnávat a neohromovat (například Francie, Izrael, Norsko a jiné), další (Velká Británie, Sovětský svaz a Japonsko) přistupovaly k akci spíše jako k oříšku „kterak se sjezdových palácových chodeb a ochozů vytvořit prostor vpravdě divadelní“ (mimo jiné všem třem jmenovaným se to znamenitě podařilo!).

Navíc to tu a tam dábelsky začpelo naší komunistickou minulostí, a to nejen z hostitelských prostor, ale i z popisek k jednotlivým expozitům. Když totiž člověk čte, že jedním ze scénografů Zlatou trigou oceněné Británie je jistý Joe Vaněk a čelným představitelem scénografie norské zase nějaký Lubos Hruza, maně ho napadne, dají-li se vůbec všechny způsobené škody nějak kloudně vyčíslit. (O nápravě si už vůbec nedovolím hovořit!)

Za nejcennější trofej, kterou jsem si letos z onoho Babylonu technické dokonalosti divadelního podvodu odnesl, považuji výrok Franze Kafky z expozice Švýcarů (jak jinak, že, vždyť my s Kafkou zatím především jenom kšeftujeme na Karlově mostě!), který jako by mřil nejen do řad o budoucnost se strachujících divadelníků, ale stejně dobře i pod pulty kšeftařů i k poštovním přepážkám, u kterých platíme pomalu se zvyšující inkaso; totiž: „Je dobré, když nouze člověka dožene k věcem prostým...“

JAKUB BRÜNNER

Z představení New Old Story.

Foto: archiv

Divadelní fotografie PAŘÍŽ - PRAHA

PE, n. 44, č. 147, 25. 6. 1991, s. 5

Ve foyeru Divadla za branou II se v červnu opět po letech objevila výstava fotografií. Pod patronací ředitele Francouzského Institutu v Praze zde vystavuje sedm francouzských fotografů snímky z představení českých divadel ve Francii nebo her českých autorů na francouzských scénách. Je to zajímavá dokumentace česko-francouzských kulturních styků v uplynulých třiceti letech, které ve Francii udržovaly povědomí světybné české kultury.

Výstavu uvádějí snímky Josefa Kondejky (1938), rodáka z Boskovic a původně leteckého inženýra, nyní člena proslulé fotografické agentury Magnum a od r. 1987 francouzského občana. Vystavuje snímky z let 1964 a 65 z Divadla Na zábradlí a fotografky, jímž do r. 1969 originálně ztvárňoval všechny Krejčovy inscenace Divadla za branou.

Roger Pic (1920) byl hercem, ale od r. 1946 se věnoval fotografii divadla než v r. 1970 přešel k politické reportáži. Na výstavě jsou jeho snímky z Théâtre

des Nations v Paříži z turné Divadla Na zábradlí (1967) a Divadla za branou (1970).

Nicolas Treatt (1927) prošel celý svět než se v r. 1963 usadil v Paříži jako divadelní fotograf. Zaznamenal představení Havlovy Audience a Zprávy o stavu věci v Paříži, Topolovy Kočky na kolečcích a Kohoutova August, August v Aubervilliers 1971.

Claude Bricade fotografoval Krejčovy inscenace s francouzskými soubory (A. Strinberg Otec) v r. 1970 a v r. 1982. Belgičanka Marlina Francová (1938) fotograficky zaznamenala v r. 1979 rekonstrukci procesu s V. Havlem, uskučenou A.I.D.A. v le Cartoucherie de Vincennes pod vedením Arianne Moonkinové.

Výstava je zajímavým dokumentem o rozštěpení české kultury po r. 1968 a dává mahlédnout do života té části, která byla pro českého diváka tabu.

IVAN KOREČEK

MFD, n. 2, č. 135,
11. 6. 1991, s. 7
DNES PQ 191

Soutěž posedmé

P r a h a (aš) - Sedmý ročník mezinárodní soutěžní přehlídky scénografie a divadelní architektury Pražské Quadriennale začal včera v Paláci kultury, kam se přemístil z Vystaviště. Ač je výstavní plocha o třetinu menší, účastní se Quadriennale rekordních 36 zemí. Přitom náklady jsou stejné jako v roce 1967, což činí potíže, a tak se šetřilo na propagaci. Nejrozsáhlejší jsou národní expozice, u nichž se hodnotí jak celková koncepce, tak i díla jednotlivých scénografů a kostýmérů. Mnohé země prezentují scénografické práce jen na fotografiích a modelech, byt na vysoké úrovni, což je případ rozsáhlé expozice Japonska, či Izraele, který se účastní Quadriennale poprvé. Ale u finské, německé, britské, polské, a zejména sovětské expozice navíc najdeme i nápad při instalaci. Působivá je také prezentace prací našich scénografů, kteří letos poprvé soutěží spolu se zahraničními účastníky. Tematická sekce je tentokrát aktuálně zaměřena na inscenace Mozartových oper, další je věnována divadelní architektuře. Nechybějí ani práce divadelních škol.

Romana
1/106 18. 6. 91
s. 7

V přizemí Lobkovicova paláce v Praze najdete malou, ale zajímavou výstavu scénografických návrhů známého výtvarníka Františka Muziky (1900—1974), který před padesáti lety spolupracoval často s brněnským Zemským divadlem. Navrhoval scénickou výpra-

Poetické metafory

vu k Shakespearovu Hamletovi (v roce 1936), k Bouři od téhož slavného autora (to bylo v roce 1941) a k melodramatu Hippodamie (1940). V téže době spolupracoval František Muzika i s legendárním Jindřichem Honzlem v Národním divadle v Praze, kde vytvořil překrásnou surrealistickou scénu k Martinův opeře Julietta. Všechny tyto návrhy vystihují snové příběhy. Jejich symbolem se stává nevyzpytatelný ženský profil v pozadí scény, motiv korábu (Julietta), skály ve tvaru lidských vztyčených dlaní, obrys tajuplné lastury. Na výstavě nechybí ani scénografické práce Jindřicha Štyrského, Františka Kysely, Oldřicha Šimáčka a Ladislava Vychočila. (kp)

Svět Tröstroy fantazie

(ny): Jistě ne náhodou probíhá výstava Františka Tröstra v pražském ÚLUV v době Pražského quadriennale, které představuje špičky světové scénografie. A ačkoliv už Tröster nemůže zasáhnout do současných experimentů, názorů, sporů a výsledků, je nepochybné, že jeho scénografické práce tvoří jeden ze základních kamenů, na němž dnešní scénografové stavějí.

F. Tröster vystudoval architekturu v Národním divadle v Praze režisér JIM v ateliéru Pavla Janáka a zpočátku se připojil k sociálnímu programu první republiky v projektech malých, kvalitních bytů. Stal se profesorem na Škole uměleckých řemesel, v Bratislavě, kde ho režisér V. Šulc vybídl ke spolupráci se Slovenským národním divadlem. Jako funkcionista využíval ve svých scénografických návrzích moderní architektonické formy a jeviště chápal jako divadelní prostor, kde se něco děje. Vnásel tedy do divadla něco z moderních názorů architektonických, ale zároveň zdůrazňoval službu hře inscenaci

LD 44/145 22. 6. 91 s. 4